

Warszawa, 7 sierpnia 2024 r.

WPL. 166. 2024. GS

Pani
dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

działając na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, w nawiązaniu do opublikowania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji przygotowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej projektu ustawy *o zmianie ustawy Kodeks Pracy*², proszę o przyjęcie poniższej opinii.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców³ ocenia pozytywnie zawartą w art. 1 pkt 2 projektu ustawy propozycję wliczenia do okresu zatrudnienia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*⁴ okresów prowadzenia przez osobę fizyczną pozarolniczej działalności oraz okresy pozostawania osobą współpracującą z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność.

Powyższa zmiana będzie stanowiła istotny krok w kierunku rozwiązania problemu odmiennego i krzywdzącego m.in. dla przedsiębiorców traktowania tego samego rodzaju aktywności zawodowej, w zależności od tego, czy dana praca była wykonywana przez osobę pozostającą w stosunku pracy. W odpowiedzi na liczne i stale napływające prośby byłych i obecnych przedsiębiorców, Rzecznik MŚP wielokrotnie występował do organów władzy publicznej o podjęcie działań niezbędnych do wyeliminowania zachodzących na tle obecnie obowiązujących regulacji nierówności w zakresie ustalania uprawnień związanych

¹ T. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1668.

² Nr w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów: UD59, dalej „projekt ustawy”.

³ Dalej: „Rzecznik MŚP” lub „Rzecznik”.

⁴ T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 z późn. zm., dalej: „Kodeks pracy”.

z posiadaniem określonego stażu pracy. Ten doniosły społecznie problem pozostaje w dalszym ciągu aktualny, w związku z czym należy wyrazić nadzieję, że podjęcie prac nad przedmiotowym projektem ustawy pozwoli w końcu na jego skuteczne rozwiązanie.

Niezależnie od generalnej aprobaty dla kierunku zmian zaproponowanych w projekcie ustawy, Rzecznik MŚP pragnie zwrócić uwagę na potrzebę uzupełnienia tego projektu o dodatkowe regulacje mające na celu wyrównanie szans osób aktywnych zawodowo w dostępie do niektórych uprawnień związanych z posiadaniem określonego stażu pracy.

Na stronie 5 uzasadnienia projektu ustawy wskazano, że „zaproponowane przepisy realizują w znacznym stopniu postulat, aby uprawnienia pracownicze, jak i dostęp do stanowisk wymagających potwierdzonego doświadczenia zawodowego były takie same niezależnie od prawnej i organizacyjnej formy wcześniejszej pracy”. Należy w związku z tym zwrócić uwagę, że kwestia nierównego traktowania stażu pracy przedsiębiorców nie ogranicza się wyłącznie do uprawnień pracowniczych rozumianych ściśle, jako uprawnień przysługujących wobec pracodawcy osobie posiadającej status pracownika w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy. Problem ten zachodzi również na tle uprawnień pracowniczych w obszarze ubezpieczeń społecznych, a jego rozwiązanie może wymagać dokonania zmian w innych ustawach i aktach normatywnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*⁵ „ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) **okres zatrudnienia** w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.”

Przepisy dotychczasowe, o których mowa w powołanej wyżej regulacji, to przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. *w sprawie wieku emerytalnego*

---

⁵ T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 z późn. zm., dalej: „ustawa o emeryturach i rentach z FUS”.

pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze⁶. Przepis § 1 ust. 1 tego rozporządzenia wyraźnie stanowi zaś, że akt ten stosuje się do „**pracowników** wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia”.

Mając powyższe na uwadze należy wyrazić obawę, że zaproponowana w projekcie ustawy regulacja mająca na celu wliczenie do okresu zatrudnienia okresu prowadzenia pozarolniczej działalności nie rozwiąże problemu dyskryminacji przedsiębiorców w zakresie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie można z góry wykluczyć, że do takich utrudnień może dojść również na tle regulacji innych niż przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

O tym, że opisana wyżej kwestia pozostaje realnym problemem, świadczą m.in. otrzymane przez Rzecznika MŚP wnioski o interwencję, jak również dotychczasowe orzecznictwo sądów powszechnych.

Tytułem przykładu należy wskazać w tym miejscu na przypadek przedsiębiorcy⁷, który zwrócił się do Rzecznika MŚP z prośbą o pomoc w związku z brakiem możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę pomimo wykonywania przez odpowiednio długi okres pracy polegającej na świadczeniu usług transportowych. Z uzyskanych przez tego przedsiębiorcę od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnień wynika, że lata pracy wykonywanej przez niego w formie działalności gospodarczej nie mogą zostać zaliczone na potrzeby ustalania prawa do wcześniejszej emerytury.

Kolejnym przykładem przedmiotowych nierówności w dostępie do uprawnień związanych z posiadaniem odpowiedniego stażu pracy jest wyrok Sąd Apelacyjny w Lublinie z dnia 15 stycznia 2020 r.⁸. W uzasadnieniu tego orzeczenia sąd stwierdził, że praca wykonywana przez ubezpieczoną w czasie prowadzenia przez nią działalności gospodarczej

⁶ Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm., dalej: „rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r.”.

⁷ Kopia wniosku w załączeniu.

⁸ Sygn. akt III AUa 324/19, zob. też powołane w uzasadnieniu wyroku orzecznictwo.

polegająca na garbowaniu skór, nawet wymieniona jako praca w szczególnych warunkach czy szczególnym charakterze w cytowanym wyżej rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. nie byłaby uznana za pracę o takim charakterze przy ustalaniu prawa do skorzystania z określonych uprawnień związanych z posiadaniem odpowiedniego stażu pracowniczego.

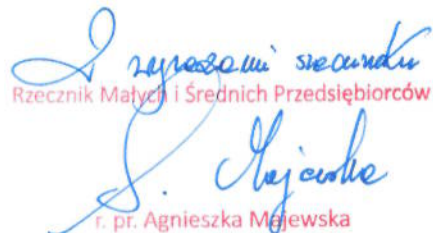
Warto odwołać się w tym miejscu także do przykładu wskazanego wprost na stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁹:

„Przykład 2

Pani Joanna wykonywała przez 10 lat pracę w przemyśle lekkim na stanowisku pracy w szczególnych warunkach (wymienionym w wykazie A). Po rozwiązaniu stosunku pracy otworzyła własny zakład krawiecki i w ramach tej działalności wykonywała przez 6 lat ten sam rodzaj pracy, co w ramach zatrudnienia. Ustalając prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnimy pani Joannie 6-letniego okresu prowadzenia działalności gospodarczej.

Nie przyznamy pani Joannie wcześniejszej emerytury, ponieważ udokumentowała ona jedynie 10 lat pracy w szczególnych warunkach, wobec wymaganych 15 lat.”

W ocenie Rzecznika MŚP wskazane wyżej przypadki stanowią bardzo jaskrawe przykłady dyskryminacji przedsiębiorców w dostępie do istotnych uprawnień związanych z posiadaniem określonego stażu pracy. Rzecznik apeluje o podjęcie pilnych działań służących wyeliminowaniu tego typu nierówności z obowiązującego porządku prawnego. Prace nad przedmiotowym projektem ustawy stanowią doskonałą okazję do podjęcia działań niezbędnych do osiągnięcia tego celu.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
r. pr. Agnieszka Majewska

⁹ <https://www.zus.pl/swiadczenia/emerytury/emerytura-dla-osob-urodzonych-po-31-grudnia-1948/emerytura-wczesniejsze/emerytura-z-tytulu-zatrudnienia-w-szczegolnych-warunkach-lub-w-szczegolnym-charakterze>, zakładka: „Jak ustalamy Twój staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze”, (dostęp: 07.08.2024 r.).

biuro@rzecznikmsp.gov.pl

Od: czwartek, 13 kwietnia 2023 23:58
Wysłano: biuro@rzecznikmsp.gov.pl
Do:

Szanowni Państwo,

zwracam się do Państwa z prośbą o pomoc w sprawie która dotyczy właścicieli mikrofirm w tym i mnie.

1. prowadzę działalność gospodarczą, wykonując osobiście usługi transportowe od roku 2003, ponieważ mam 62 lata, przeczytałem w ZUS iż po przepracowanych w transporcie 15 latach można przejść na emeryturę po ukończeniu 60 roku życia. (mam 42 lata składkowe, w tym 35 lat działalności gospodarczej), skontaktowałem się z ZUS i okazało się że to dotyczy tylko osób na umowę o pracę!!! a nie osób które ze swojej działalnością wykonują usługi transportowe, osobiście.

Pracuje w transporcie międzynarodowym, mój 14 letni syn widuje mnie 4 dni w miesiącu w domu. (tak to nie jest pomyłka, dziecko wpadło w chorobę sierocą)

Żona nie jest w stanie być mama i tatą.

Ja nie mogę po 42 latach opłacania składek przejść wcześniejszą emeryturę bo nie mam umowy o pracę.

2. Składki ZUS są pobierane od obrotu a nie od dochodu, mały ZUS jest dla osób które mają obrót w roku do 120 tys, Ja mam obroty większe a dochód roczny 30 tys pln po opłaceniu składek ZUS 18 tys rocznie, zatem 1/3 mojego dochodu idzie na ZUS.

3. Po 42 latach składkowych ja nie mogę przejść na emeryturę a jak przejdę w wieku 65 lat, to moja emerytura będzie podobna do osoby która jest w moim wieku ale 15 lat składkowych a resztę to prezesostwo w spółce zo.o. ze składka dobrowolna lub zdrowotną.

JEST TO BARDZO NIESPRAWIEDLIWE

Proszę o informacje w sprawie..

Z wyrazami szacunku